

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
 ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
 מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
 מספר השאלון: 221,022116

מדינת ישראל
 משרד החינוך

היסטוריה

(לימודי חובה – חלק ב)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

עליך לענות על ארבע שאלות – שאלה אחת מכל פרק.

מבין השאלות שבחרת לענות עליהן, לפחות שתי שאלות חייבות לכלול קטע מקור.

פרק ראשון – (25x1) – 25 נקודות

פרק שני – (25x1) – 25 נקודות

פרק שלישי – (25x1) – 25 נקודות

פרק רביעי – (25x1) – 25 נקודות

סה"כ – 100 נקודות

שים לב תלמידים שאושר להם מבחן מותאם יענו על שלוש שאלות – כל שאלה מפרק אחר. השאלות לא חייבות לכלול קטע מקור.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. המלצה לחלוקת זמן: כ-25 דקות לכל שאלה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה). רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 022116, 221

- 2 -

בשאלון זה ארבעה פרקים. עליך לענות על ארבע שאלות – שאלה אחת מכל פרק, מביניהן לפחות שתי שאלות הכוללות קטע מקור.

נושא א – טוטליטריות, נאציזם, אנטישמיות, מלחמת העולם השנייה והשואה

פרק ראשון (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-3 (25 נקודות).

1. **מקור** – מדיניות החוץ של גרמניה (1936-1939)

לפניך ארבע מובאות. קרא אותן וענה על סעיפים א-ב שאחריהן.

- (1) "יום אחד אולי אופיע בווינה בן לילה; כמו סופת אביב".
היטלר לקנצלר אוסטריה, קורט שושינג, 12 בפברואר 1938
- (2) "אני נחוש בדעתי שצ'כוסלובקיה תיעלם מן המפה".
היטלר באוזני הגנרלים שלו, 28 במאי 1938
- (3) "אם אתה מכיר בעקרון ההגדרה העצמית לפתרון שאלת הסודטים, אנחנו יכולים לדון איך להוציא את העיקרון אל הפועל".
היטלר לראש ממשלת בריטניה, נוויל צ'מברלין, 15 בספטמבר 1938
- (4) "היה לי הרושם שמדובר באדם שאפשר לסמוך עליו לאַחַר שנתן את דברתו".
צ'מברלין במכתב פרטי ב-19 בספטמבר 1938, לאחר שובו מפגישתו הראשונה עם היטלר
- (א' קרשו, היטלר נמסיס: 1936-1945, עם עובד, 2005, עמ' 89)

א. הסבר במה מובאות (1), (2), (3) מבטאות את השיטות שנקט היטלר במדיניות החוץ של גרמניה. (10 נקודות)

ב. מהי מדיניות הפיוס?

על פי מובאה (4) ועל פי מה שלמדת, הסבר שניים מהנימוקים של בריטניה להחלטתה לנקוט מדיניות זו.

(15 נקודות)

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 022116, 221

- 3 -

2. האידאולוגיה הנאצית והצעדים נגד היהודים עם כיבוש פולין

- א.** הסבר מה ייחודה של האנטישמיות הנאצית, והצג את הדימוי של היהודי באנטישמיות זו.
(12 נקודות)
- ב.** הצג שני צעדים בתחומים שונים שנקטו הנאצים נגד היהודים בפולין עד ריכוזם בגטאות, והסבר את אחת המטרות של הנאצים בנקיטת צעדים אלה. (13 נקודות)

3. ביסוס המשטר הנאצי והמדיניות כלפי היהודים

- א.** תאר כיצד הצליח המשטר הנאצי לשפר את מצב הכלכלה בגרמניה עד פרוץ מלחמת העולם השנייה. (10 נקודות)
- ב.** הצג שניים מהצעדים שנקטו הנאצים נגד היהודים בשנת 1938, והסבר במה צעדים אלה מבטאים החֲרָפָה במדיניות הנאצים כלפי היהודים. (15 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 022116, 221

- 4 -

פרק שני (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 4-6 (25 נקודות).

4. מקור – ועידת ואנזה

א. לפניך קטע מפרוטוקול ועידת ואנזה (20 בינואר 1942).

ראש משטרת הביטחון היינריך מסר בפתיחת דבריו על מינויו לממונה על הכנת התכנית לפתרון הסופי של שאלת היהודים באירופה, והצביע על כך שהישיבה כונסה לשם הבהרת שאלות יסוד. הוא הודיע כי התבקש להציג תכנית הנוגעת לצדדים הארגוניים, הענייניים והחומריים מתוך ראיית הפתרון הסופי של שאלת היהודים באירופה. הדבר מחייב דיון משותף מוקדם של כל המוסדות המרכזיים המעורבים במישרין בשאלות האלה, למען תיאום קווי הפעולה. הטיפול המשרדי בעיבוד הפתרון הסופי של שאלת היהודים ירוכז בידי היינריך הימלר, ראש האס"אס וראש המשטרה הגרמנית, מבלי להתחשב בגבולות גאוגרפיים.

(מעובד על פי 'ארד, ל' גוטמן וא' מרגליות [עורכים], השואה בתיעוד, יד ושם, 1978, עמ' 199-200)

על פי הקטע, הסבר מדוע כינס היינריך את ועידת ואנזה. (12 נקודות)

ב. הצג שני נושאים שהועלו בוועידת ואנזה.

הסבר במה ועידה זו מבטאת את ההקצנה ביחס ליהודים.

(13 נקודות)

5. היהודים בגטאות בזמן ביצוע "הפתרון הסופי"

א. הסבר מדוע התקשו היהודים בגטאות להבין שהנאצים מבצעים השמדה טוטלית של העם היהודי. (12 נקודות)

ב. הצג שניים מהלִבְטִים של המורדים בגטאות, והסבר מה היו מטרות המרד בגטו.

(13 נקודות)

6. סיום המלחמה באירופה ובמזרח הרחוק

א. מה היו "צעדות המוות"? הסבר את מטרותיהן. (8 נקודות)

ב. הסבר את השיקולים של נשיא ארצות הברית להטיל פצצות אטום על הירושימה ונגסקי.

הצג את התוצאות ואת ההשפעות של הטלת הפצצות על יפן ועל היחסים בין המעצמות.

(17 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 022116, 221

- 5 -

נושא ב — בונים את מדינת ישראל במזרח התיכון

פרק שלישי (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-9 (25 נקודות).

7. מקור — עמדות בריטניה וארצות-הברית בשאלת העקורים וארץ-ישראל

- א. הצג את הציפיות של היישוב היהודי מבריטניה בשאלת העקורים וארץ-ישראל, לאחר מלחמת העולם השנייה.
 על פי הקריקטורה שלפניך, הסבר מדוע התאכזב היישוב היהודי ממדיניות בריטניה.
 (13 נקודות)

(א' נבון, עד כאן, דבר, תש"ח, עמ' 61)

- ב. הסבר את עמדתה של ארצות-הברית בשאלת העקורים וארץ-ישראל, כפי שבאה לידי ביטוי בדוח הריסון (1945) אנ בוועדה האנגלו-אמריקנית (1946). (12 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 022116, 221

- 6 -

8. שאלת ארץ-ישראל באו"ם

- א. הסבר את השיקולים של בריטניה להעביר את שאלת ארץ-ישראל לאו"ם. (12 נקודות)
- ב. הצג את החלטת האו"ם מיום כ"ט בנובמבר 1947, והסבר מדוע תמכה ארצות-הברית בהחלטה זו. (13 נקודות)

9. סיום מלחמת העצמאות

- א. הסבר את הגורמים להיווצרות בעיית הפליטים הפלסטינים עם תום מלחמת העצמאות. (10 נקודות)
- ב. מה היו המניעים של מדינת ישראל ומה היו המניעים של מדינות ערב לחתום על הסכמי שביתת הנשק?
- הסבר את ההבדל באופן שבו תפס כל צד את ההסכמים. (15 נקודות)

/המשך בעמוד 7/

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 022116, 221

- 7 -

פרק רביעי (25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 10-12 (25 נקודות).

10. מקור – מלחמת ששת הימים

לפניך קטע המתאר את האווירה ששררה במדינה בתקופת ההמתנה לפני מלחמת ששת הימים. קרא אותו, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחרינו.

חברי קיבוץ לוחמי הגטאות... חפרו שוחות ואגב כך נזכרו כיצד עשו זאת גם ב־1939, לקראת פלישת הצבא הנאצי לפולין. הם האמינו שאין בררה אלא לצאת למלחמה נגד מצרים... "המצב נורא", כתבה נעמי שוקרי מרמתיים לבת כיתתה ששהתה באותו הזמן בלוס אנג'לס... "האנשים הולכים שחוחים", סיפרה, "המתח ממוטט. למי יש ראש לעבודה. המדינה משותקת ממש. אף אחד לא יודע מה יהיה מחר, בעוד שעה, בעוד רגע. אנשים שואלים אחד את השני – מה יהיה, מה יהיה?..."

רבין, שסבר כי ישראל נמצאת במצב הקשה ביותר מאז מלחמת העצמאות, הורה להכין בתי ספר ומקומות אחרים לשמש בתי חולים ותחנות לאיסוף נפגעים... רוב הישראלים... האזינו ל"קול הרע"ם מקהיר", תחנת שידור מצרית שאיימה בעברית: "שליטיכם לא יועילו לכם – הם יפילו עליכם שואה", שאג הקריין המצרי.

"מי שחזה בטלוויזיה בגל קהיר בשלושת השבועות האחרונים עשה במכנסים מפחד", כתבה אישה אחת מתל אביב לבוסטון. רבים מהם [מן הישראלים] סברו שיש להאמין לשידורים, ממש כשם שצריך היה להאמין להיטלר.

(ת' שגב, 1967 והארץ שינתה את פניה, כתר, 2005, עמ' 305-307)

- א. תאר את התחושות שרווחו בישראל ערב מלחמת ששת הימים, על פי הקטע, והסבר על מה התבססו תחושות אלה, על פי מה שלמדת. (13 נקודות)
- ב. הצג את השינוי שחל בתחושות של החברה הישראלית עם תום המלחמה. הסבר שתי השפעות נוספות של תוצאות המלחמה על מדינת ישראל. (12 נקודות)

היסטוריה, חורף תשע"ג, מס' 221,022116

- 8 -

11. עלייה וקליטה בשנות ה-50 וה-60

- א. בשנות ה-50 הייתה עלייה גדולה למדינת ישראל. מהיכן הגיעו העולים, ומה היו הגורמים לעלייתם? (12 נקודות)
- ב. הסבר את תפיסת "כור ההיתוך", והצג שתי פעולות בתהליך הקליטה של העולים בשנות ה-50 וה-60, המבטאות תפיסה זו. (13 נקודות)

12. עיצוב זיכרון השואה

- א. מה היה היחס של החברה הישראלית אל ניצולי השואה בשנות ה-50? הסבר את הגורמים ליחס זה. (14 נקודות)
- ב. הסבר כיצד השפיעו מלחמת יום הכיפורים ופיגועי הטרור בשנות ה-70 על העיצוב של זיכרון השואה בחברה הישראלית. (11 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך